

Dit is een uitgave van het Universitair Netwerk Ouderenzorg van Amsterdam UMC. Ook voortaan de Update ontvangen?
Aan- of afmelden voor de UNO Update kan via uno@amsterdamumc.nl

Leren van en met elkaar
staat centraal binnen
UNO Amsterdam

Pagina 3 >

Implementatie en borging
van de wet zorg en dwang

Pagina 4 >

Terugblik Wereld café
Zorgtechnologie

Pagina 6 >

Marjon van Rijn benoemd als bijzonder lector

Samenwerking met Hogeschool van Amsterdam leidt tot een nieuw bijzonder lectoraat Kwaliteit van Ouderenzorg en richt zich op meer passende zorg én kwaliteit van zorg voor ouderen.

Marjon van Rijn

Mensen worden steeds ouder. Vaak met meerdere chronische aandoeningen en langer in hun eigen woonomgeving. Door alle ontwikkelingen in de zorg zijn er geregeld diverse behandelmogelijkheden. Dit maakt het werk van zorgprofessionals in de ouderenzorg steeds complexer. Tegelijkertijd staan zij onder grote druk, vanwege de huidige arbeidskrapte. Hoe kunnen we zorgprofessionals optimaal ondersteunen, zodat zij ouderen de beste kwaliteit van zorg kunnen bieden? Hoe bereiden we studenten voor op de uitdagingen van de toekomst? En wat is kwaliteit

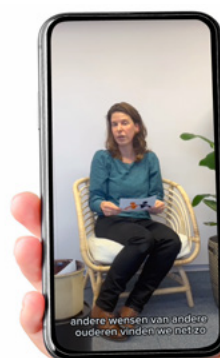
van zorg eigenlijk? Naar deze en andere vragen wordt onderzoek gedaan vanuit het nieuwe bijzonder lectoraat Kwaliteit van Ouderenzorg van de Hogeschool van Amsterdam (HvA).

'We hebben te maken met een steeds groter wordende groep ouderen en een kleinere beroepsbevolking', vertelt bijzonder lector (en senior onderzoeker bij UNO Amsterdam) Marjon van Rijn. 'Dat zorgt voor grote uitdagingen in de ouderenzorg. 'Hoe behouden we kwaliteit van ouderenzorg met relatief weinig menskracht? Welke zorg en behandeling kies je? En hoe zorg je ervoor dat je ouderen en naasten goed meeneemt in alle keuzes? Samen met de vernieuwingen die we op dit moment in de praktijk testen, vormt dit een behoorlijke uitdaging.'

[Hier lees je het gehele artikel](#)

En wil je kennismaken met Marjon?

Bekijk dan [hier het filmpje](#) dat we onlangs maakten.

Leren van en met elkaar staat centraal binnen UNO Amsterdam

Zoals we eerder hebben aangekondigd zal UNO zich de aankomende periode bij kennisdelen en kennis toepassen stevig inzetten op vier onderwerpen waarvoor in de lidorganisaties interesse bestaat: **Zorgtechnologie**, **Beter Laten in het verpleeghuis**, **Zorg voor mensen met dementie in de laatste levensfase** en **Trainen en revalideren van kwetsbare ouderen in de GRZ, wijk en ziekenhuis**. Waar staan we en wat gaan we doen? In deze UNO Update praten we je kort bij over de drie onderwerpen waar we een start mee hebben kunnen maken:

Zorgtechnologie

Landelijk gebeurt er veel rondom dit onderwerp. Februari stond in het teken van de 'Slimme zorgestafette', waar veel kennis werd gedeeld ook tussen verschillende sectoren. Maar hoe kunnen we binnen ons netwerk lidorganisaties faciliteren bij het delen van kennis? Van de keuze en aanschaf van zorgtechnologie tot en met het implementeren hiervan? Met een afvaardiging van zo'n 30 professionals uit onze lidorganisaties hebben we hier op 12 maart een begin meegemaakt in de vorm van een Wereld café. Met elkaar zijn we de behoeften, dilemma's en uitdagingen binnen de inzet van zorgtechnologie gaan bespreken en hebben we deze geprioriteerd. Op dit moment werkt de projectgroep Zorgtechnologie in samenwerking met een afvaardiging van de deelnemers aan het Wereldcafé activiteiten uit die kunnen bijdragen aan kennisdelen en -toepassen binnen dit onderwerp.

Beter Laten in de verpleeghuiszorg

Ook voor Beter Laten is landelijk veel aandacht binnen het thema 'passende zorg'. In het verpleeghuis is aandacht voor Beter Laten handelingen zeer relevant om de zorg uitvoerbaar en houdbaar te houden bij bijvoorbeeld schaarste aan personeel. Deimplementatie van niet passende zorg draagt daaraan bij. UNO Amsterdam biedt in 2024 zorgteams begeleiding bij deimplementatie. Daarnaast werken we aan het opzetten van een leernetwerk, waarin deelnemende zorgteams elkaar zullen helpen en inspireren met hun aanpak en de resultaten daarvan.

Zorg in de laatste levensfase voor mensen met dementie

Welke zorg kan geboden worden in de laatste levensfase van mensen met dementie? En hoe kunnen we bewoners, cliënten en naasten helpen om hier vroegtijdig over na te denken? De informatiegids "Zorg in de laatste levensfase voor mensen met dementie" is speciaal geschreven voor familie en naasten. Maar deze gids kan ook zorgprofessionals een handvat bieden om naasten te ondersteunen in dit proces.

Op 3 april organiseren we een inspiratiesessie bij Amsterdam UMC waar verschillende manieren waarop de kennis uit deze gids in het verpleeghuis kan worden ingezet worden gedeeld. Het doel van de middag is deelnemers te inspireren om met de implementatie van deze kennis eerste stappen te kunnen zetten in de eigen organisatie. Je kunt je [hier inschrijven](#) als je daarbij wilt zijn.

Heb je interesse of vragen over de hier genoemde lopende activiteiten? Mail Josien Wijffels voor meer informatie: j.f.a.m.wijffels@amsterdamumc.nl

INCLUIS: INCLusieve besluitvorming in het verpleeghUIS

Voor bewoners in de langdurige ouderenzorg is behoud van eigen regie belangrijk. Dit geldt ook voor beslissingen over hun welzijn en hun huidige en toekomstige zorg en behandeling.

Hersenaandoeningen, zoals dementie of beroerte, kunnen gevolgen hebben voor de beslisvaardigheid van de bewoner. Beslissingen worden dan vaak overgenomen door naasten en zorgprofessionals. Het is daarom belangrijk dat zij bewoners blijven betrekken bij beslissingen en ondersteuning op maat bieden in de vorm van 'inclusieve besluitvorming'. Zo wordt met in plaats van over bewoners gepraat.

Onlangs zijn we, samen met academische werkplaats ouderen TRANZO en zorgorganisaties Quarijn en De Wever, gestart met INCLUIS. In dit project ontwikkelen we samen met bewoners, naasten en zorgprofessionals een werkwijze 'inclusieve besluitvorming'. Het doel is dat naasten en zorgprofessionals handvatten krijgen om bewoners bij wie de beslisvaardigheid onder druk staat te betrekken op een manier die bij hen past.

Martijn van Dompsele is de uitvoerend onderzoeker van dit project en hij vertelt: "Zorgprofessionals in de ouderenzorg werken onder hoge druk. Daardoor is het soms best ingewikkeld om bewoners voldoende te betrekken. In dit onderzoek bundelen we kennis uit de literatuur en de praktijk. We testen op de werkvloer uit of de werkwijze echt bruikbaar is in de praktijk. Zo verbeteren we de zorg voor bewoners."

'Niet over bewoners maar met bewoners praten en beslissen.'

Er is nog ruimte voor zorgprofessionals die willen meedoen in een adviespanel. Heb je interesse? Mail dan naar: g.m.vandompsele@amsterdamumc.nl

Een betere website voor UNO Amsterdam? Denk mee!

Onze website; een bibliotheek van kennis, producten en wetenschappelijke artikelen. Inmiddels - door de hoeveelheid daarvan - niet meer zo overzichtelijk. Hoe dat komt? We ontwikkelen veel met elkaar. Dat verzamelen we op onze website zodat de kennis voor iedereen beschikbaar is. Door deze hoeveelheid aan informatie merken we dat het lastig is om overzicht te blijven bieden. Om die reden gaan we een start maken met het verbeteren van onze website.

Werk jij voor een bij UNO aangesloten organisatie en mogen we onze ideeën rondom die verbeterde website een paar keer bij jou toetsen? Stuur dan een mail aan maike.sparrus@amsterdamumc.nl

Implementatie en borging van de wet zorg en dwang in woon-zorg locaties met behandeling

Adviezen vanuit het perspectief van zorgverleners op de werkvloer

Naar aanleiding van vragen vanuit zorgorganisaties, is er binnen de themagroep Hersenaandoeningen van UNO Amsterdam, onderzoek gedaan naar “best practices” (goede voorbeelden) over de implementatie en de borging van het gebruik van de Wet Zorg en Dwang (Wzd) op de werkvloer.

De Wet zorg en dwang (Wzd) beschrijft de rechten van mensen met een verstandelijke beperking en mensen met psychogeriatrische aandoeningen zoals dementie, die onvrijwillige zorg krijgen. Daarnaast regelt deze wet de onvrijwillige opname van deze mensen. De Wzd is er om de rechten van deze mensen te beschermen.

Het uitgangspunt van de Wzd is: géén onvrijwillige zorg, behalve wanneer het niet anders kan. De Wzd is van toepassing op alle plekken waar mensen met dementie of een verstandelijke beperking zorg ontvangen of (tijdelijk) verblijven. Dit geldt onder andere voor zorgaccommodaties.

Implementatie en borging van de Wzd in de praktijk

De Wzd biedt sinds 1 januari 2020 het wettelijk kader voor het spanningsveld tussen vrijheid en veiligheid/dwang voor cliënten. Sindsdien zijn zorgorganisaties bezig met het implementeren en borgen van de Wzd in de praktijk.

Dit onderzoek, uitgevoerd door een werkgroep bestaande uit Hans van Willenswaard (Evean), Esther Oranje (Evean), Simone Klooster (Beweging 3.0), Pamela Riezebos (Omring) en Marike de Boer (UNO Amsterdam), had tot doel om te kijken hoe de implementatie en borging van de Wzd wordt ervaren door zorgverleners op de werkvloer. Hiervoor is aan alle bij UNO Amsterdam aangesloten organisaties gevraagd om door zorgteams de zelfscan Wzd van Vilans te laten invullen. Hiermee werd een beeld verkregen van hoe ver het zorgteam is met de toepassing van de Wzd in de praktijk. Vervolgens hebben we met een aantal teams, die een positief beeld schetsen over de aanpak binnen hun organisatie, een aanvullend interview afgenomen.

Adviezen vanuit het perspectief van zorgverleners op de werkvloer

De opgehaalde informatie is compact gebundeld en omvat adviezen ter bevordering van de implementatie en borging van de Wzd op de werkvloer.

[Bekijk het document hier >](#)

Implementatie en borging van de Wet Zorg en Dwang in woon-zorg locaties met behandeling

Wanneer: 24 september 2024

Tijd: 14:20 – 15:30 uur

Locatie: online

**UNO
Evenement
uitgelicht**

[Interesse? Hier lees je er meer over >](#)

Save the date! UNO Symposium

Wanneer? Woensdag 5 juni 2024

Waar? Amstelzaal (Amsterdam UMC, locatie VUmc)

Kosten? Gratis voor medewerkers van zorgorganisaties lid van UNO Amsterdam

Wie? Verpleegkundigen, verzorgenden, behandelaren en hun leidinggevendenden uit zorgorganisaties die deelnemen aan UNO Amsterdam

Dit jaar zal het symposium in het teken staan van:
Vrijheid, Veiligheid en Verantwoordelijkheid.

De link voor het inschrijven en het programma voor deze dag volgt later, maar zorg ervoor dat je deze datum alvast vrijhoudt in de agenda!

Brainstorm:

Wat is moeilijk in het omgaan met onbegrepen gedrag/probleemgedrag?

Bij mensen met dementie komt regelmatig gedrag voor dat vervelend is voor henzelf of voor de mensen in hun omgeving. Soms leidt hun gedrag zelfs tot gevaarlijke situaties. Dit gedrag noemen we onbegrepen gedrag of probleemgedrag. Het kan gaan om bijvoorbeeld boosheid en agressie, maar ook om zoiets als lusteloosheid. Zorgmedewerkers doen hun best om dit gedrag te verminderen of om het minder belastend te maken. Soms lukt dit wel en soms lukt dit niet.

In deze brainstorm willen we samen met jullie kijken naar wat jullie moeilijk vinden in het omgaan met onbegrepen gedrag/probleemgedrag. Met de kennis die we ophalen in deze brainstorm hebben we een goed startpunt voor ons onderzoek. Uiteindelijk hopen we met de resultaten van het onderzoek verzorgenden en helpenden beter te kunnen ondersteunen in het omgaan met onbegrepen gedrag/probleemgedrag.

- Doelgroep:** Verzorgenden en helpenden die te maken hebben met onbegrepen gedrag/probleemgedrag bij de mensen (met dementie) voor wie zij zorgen.
- Datum:** Maandag 8 april, online
15:00 – 16:00 uur
- Kosten:** geen

[Meer informatie of inschrijven? >](#)

Wereld Café Zorgtechnologie – een inspirerende middag

Op dinsdagmiddag 12 maart vond deze inspiratiemiddag plaats. Een middag, in de Botanische tuinen Zuidas, met zo'n 30 UNO-zorgprofessionals, die onder begeleiding van Margriet Pol, Franka Meiland en Josien Wijffels spraken over uitdagingen, behoeftes en implementatie bij het inzetten van zorgtechnologieën in de ouderenzorg.

Deze aftermovie geeft je een korte impressie van de middag >

Een onderwerp waar genoeg over te melden was, merkten we al snel, want waar de ene organisatie worstelt met uitdagingen, blijkt een andere organisatie dat ook te doen. Deelnemers deelden ervaringen, inzichten en dilemma's met elkaar en maakten kennis met collega's uit andere organisaties die zich ook bezig houden met het inzetten van zorgtechnologie. Er niet alleen voor staan, niet zelf het wiel uitvinden, krachten bundelen en van elkaar leren was wel een mooie rode draad van deze middag.

Op dit moment wordt gekeken wat er met de opgehaalde inzichten gedaan kan worden, en hoe UNO Amsterdam hier al dan niet een faciliterende rol in kan spelen. Wordt vervolgd dus.

Het winkeltje van UNO Amsterdam?

Heeft het UNO tegenwoordig een winkeltje? Niets is minder waar natuurlijk, maar het lijkt er soms wel op! Zo hebben wij de afgelopen maanden verschillende materialen ontwikkeld die voor iedereen die daar interesse in heeft beschikbaar zijn:

UNO Evenementen poster

Een prachtige poster die je op een centrale personeelsplek kunt ophangen, zodat iedereen weet dat hij of zij uitgenodigd is om bij onze evenementen aan te sluiten. Want voor iedereen geldt: kom leren en laat je inspireren!

➤ [Hier kun je de poster bekijken en downloaden](#)

Informatiegids over zorg in de laatste levensfase voor familie en naasten van mensen met dementie

Onlangs is deze gids geactualiseerd en worden er over het onderwerp verschillende evenementen gegeven. Zo komen we op woensdag 3 april bij elkaar om te bespreken hoe je met deze kennis in je eigen organisatie aan de slag kunt. Verder zullen er ook online thematafels plaats vinden dit jaar. Hierin leer je meer over de inhoud van de gids en hoe je hier direct in je eigen werkomgeving mee aan de slag kunt.

➤ [Hier kun je de gids bestellen of online bekijken](#)

Zakkaartje Gepaste reacties bij ongepaste vragen

Zorgprofessionals zijn gericht op het optimaal ondersteunen van een zorgvrager. Toch zijn niet alle zorgvragen gepast en kun je geconfronteerd worden met ongewenste opmerkingen zoals seksueel getinte opmerkingen of grensoverschrijdend gedrag. Hoe reageer jij als professional en wat zijn eigenlijk jouw grenzen? Op dit moment ontwikkelen wij een workshop rondom dit onderwerp. Zakkaartjes, ter ondersteuning, zijn nu al beschikbaar. Wil je dit zakkaartje zelf gebruiken, print dan het zakkaartje in kleur, plak het op een stevige ondergrond en houd het bij je. Op dit moment kijken wij of we het zakkaartje kunnen laten drukken en kunnen verspreiden aan UNO-organisaties.

➤ [Hier vind je het zakkaartje](#)

Zorgmedewerkers Solis leren nieuwe procedure bij het vermoeden van een urineweginfectie

“Artsen aanspreken op het onnodige gebruik van de urinestick is ook een kwestie van durf”

Dat een urinestick niet helpt om een urineweginfectie aan te tonen, weten de zorgmedewerkers van Zorggroep Solis sinds kort maar al te goed. Patty Velthuis, kwaliteitsverpleegkundige en lid van de projectgroep, vervulde samen met verpleegkundig specialist Merel de la Combe een trekkersrol bij de verspreiding van deze kennis. Patty: “Binnen elk van onze zes locaties heeft een kwaliteitsverpleegkundige de medewerkers tijdens een klinische les bijgepraat over hoe je de juiste diagnose stelt als je een urineweginfectie vermoedt. Deze kennis ondersteunt hen om – in goed overleg met de arts – te voorkomen dat ouderen onterecht antibiotica krijgen.

‘Wil je de urine stikken?’ Die vraag hoorden Solis-zorgmedewerkers tot voor kort nog regelmatig, omdat dit – zo werd jaren geleerd – een urineweginfectie zou aantonen. Patty: “Onderzoek toont aan dat in de urine van verpleeghuisbewoners vaak bacteriën zitten, ook als er geen sprake is van een urineweginfectie. Urine stikken is dan dus niet zinvol. Zeker als je bedenkt dat onnodig antibioticagebruik kan leiden tot bijwerkingen, zoals diarree en op de lange termijn tot antibioticaresistentie. Alle reden dus om dat aan te pakken.”

Eerst monitoren

De nieuwe inzichten over urineweginfecties zijn verwerkt in een nieuwe richtlijn voor specialisten ouderengeneeskunde. Deze gaat veel meer uit van het inventariseren van klachten en monitoren. “Als iemand een urineweginfectie heeft maar de klachten zijn nog licht, dan wordt de urine op kweek gezet. Op de kweekuitslag staat vervolgens precies welke antibiotica kunnen worden voorgeschreven’. Heeft de cliënt ernstige symptomen die met 98% zekerheid wijzen op een infectie, dan kan de arts ervoor kiezen om direct met antibiotica te beginnen.”

“Alleen als de arts twijfelt tussen een urineweginfectie en iets anders, dan helpt de urinestick om een infectie uit te sluiten. Ook dan is een juiste monitoring, extra aandacht en controle van belang. Blijven de klachten bestaan, dan kan een urineweginfectie heroverwogen worden en de arts geraadpleegd worden.”

Klinische lessen

Verpleegkundig specialist Merel de la Combe stelde met afgevaardigden van het zorgteam van locatie Bloemendal de eerste klinische les samen. Daarbij gingen zij niet over één nacht ijs. Patty: “Vooraf hebben ze zorgmede-

werkers via een kennistest een aantal vragen gesteld. Wat zijn de verschijnselen van een urineweginfectie? Wanneer bel je een arts? Wat is het doel van een urinestick? Aan de hand van de antwoorden is de klinische les samengesteld.”

Pakkende opening van de klinische lessen vormt het korte filmpje van UNO Amsterdam met de uitleg over antibioticaresistentie. “Dat iemand met een longontsteking niet meer behandeld kan worden en dus eerder overlijdt, omdat diegene te vaak antibioticakuren in zijn leven heeft gehad... Ja dat is echt een eyeopener.”

➤ [Lees verder op de website](#)

'Zorg in de laatste levensfase voor mensen met dementie'

Hoe ga je met dit thema aan de slag in jouw organisatie?

In deze interactieve bijeenkomst presenteren verschillende sprekers hun ervaringen met de implementatie van het thema "Zorg in de laatste levensfase voor mensen met dementie". De basis is de onlangs herziene en gelijknamige informatiegids. In een aantal rondes gaan we met elkaar en de sprekers in gesprek. Het doel van deze dag is om jou als deelnemer te inspireren in hoe jij dit onderwerp in jouw organisatie kan introduceren en implementeren.

Meer informatie of inschrijven? >

UNO Evenement uitgelicht

Doelgroep: Kwaliteitsverpleegkundigen, aandachtsvelders palliatieve zorg, praktijkopleiders, specialisten ouderengeneeskunde, geestelijk verzorgers en andere geïnteresseerden die binnen hun (UNO) organisatie zorg voor mensen met dementie in de laatste levensfase willen optimaliseren.

Datum: Woensdag 3 april
13.00 – 16.00 (inclusief lunch)

Locatie: Amsterdam UMC, locatie VUmc

Kosten: voor UNO-organisaties geen

Medicatiefouten door werkdruk

Als onderdeel van het proces van veilig incidenten melden is het in kaart brengen van medicatie-incidenten van belang. Werkdruk blijkt een veelgenoemde oorzaak van medicatie-incidenten. Er is echter onvoldoende bekend over de manier waarop werkdruk het ontstaan van medicatie-incidenten beïnvloed.

Het is druk op de afdeling. Twee collega's meldden zich vanmorgen ziek en jij bent de enige die vanavond de medicatie mag delen. Er gaan meerdere bellen en ook bezoek vraagt regelmatig jouw aandacht, het is een drukke avond. De volgende dag blijkt meneer Timmer een deel van zijn medicatie niet te hebben gehad, waardoor hij die nacht veel wakker heeft gelegen met pijn en onrust. Wanneer jouw collega je vraagt of je mogelijk medicatie bent vergeten die avond, bedenk je dat inderdaad de telefoon ging toen je bij meneer Timmer was. Wat stom, denk je bij jezelf, ik moet de volgende keer beter opletten. Je bespreekt met je collega dat je een melding van een medicatie-incident gaat maken.

In de zorg komen incidenten regelmatig voor. Incidenten kunnen grote impact hebben op zorgprofessionals, cliënten en naasten. Onder een incident in de zorg wordt verstaan 'een niet-beoogde of onverwachte gebeurtenis, die betrekking heeft op de kwaliteit van de zorg, en die heeft geleid, had kunnen leiden of zou kunnen leiden tot schade bij de cliënt'.

Incidenten die vooral voorkomen in de zorg zijn medicatie-incidenten. Voorbeelden van medicatie-incidenten zijn:

- toedienen van de verkeerde medicatie
- medicatie vergeten te geven.

Wil je meer lezen over verbeteracties om deze medicatie-incidenten door werkdruk te voorkomen?

[Lees dan hier het volledige artikel.](#)

Deelname
is kosteloos,
tenzij anders
vermeld

Inschrijven en uitgebreide omschrijving op > www.unoamsterdam.nl/evenementen

MAART

28

donderdag 28 maart, 09.00 – 10.00 uur

Online webinar:

Hoe kun je data gebruiken om volgens de richtlijnen te werken in het verpleeghuis?

Voor wie: specialisten ouderengeneeskunde, verpleegkundig specialisten, physician assistants en andere behandelaren in het verpleeghuis, managers en bestuurders.

APRIL

2

dinsdag 2 april, 16.00 – 16.45 uur

Online webinar:

Goed registeren in het EPD: Wat levert dit mij als medisch behandelaar op?

Voor wie: medisch behandelaren, managers en bestuurders

3
9

woensdag 3 april, 13.00 – 16.00 uur

Inspiratiebijeenkomst:

Zorg voor mensen met dementie in de laatste levensfase

Locatie: Amsterdam UMC, locatie VUmc

Voor wie: kwaliteitsverpleegkundigen, aandachtsvelders palliatieve zorg, praktijkopleiders, specialisten ouderengeneeskunde, geestelijk verzorgers en andere geïnteresseerden.

8

maandag 8 april, 15.30 – 17.00 uur

Online brainstorm:

Omgaan met probleem gedrag, hoe kunnen zorgprofessionals beter ondersteund worden?

Voor wie: verzorgenden en helpenden die te maken hebben met onbegrepen gedrag/probleemgedrag bij mensen (met dementie).

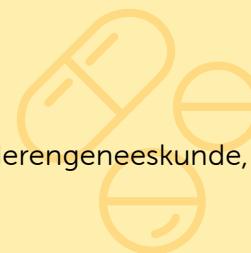
16

dinsdag 16 april, 20:00 – 21:30 uur

Online webinar:

CRP Point-of-care testing

Voor wie: verpleegkundigen, verpleegkundig specialisten, specialisten ouderengeneeskunde, physician-assistants en managers.

Voor inschrijving en de gehele jaarkalender klik hier

UNO Amsterdam is actief op LinkedIn en Twitter. Volg ons, deel en praat mee!
Deze nieuwsbrief zelf ontvangen? Stuur een mail aan uno@amsterdamumc.nl